

XVII. évfolyam, 24. szám, 2014

Agrárpiaci Jelentések

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVII. évfolyam, 24. szám, 2014

Megjelenik kéthetente
2014. december 17.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Dr. Keményné Dr. Horváth Zsuzsanna
horvath.zsuzsanna@aki.gov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	4
A gabonafélék termelői ára.....	5
A gabonafélék jegyzése.....	6
Nemzetközi piaci információk.....	10
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	12
Nemzetközi piaci információk.....	18
CUKORPIACI JELENTÉS.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	22

Kellemes Ünnepeket kívánunk!

ÖSSZEFOGLALÓ

Az Európai Bizottság adatai szerint az EU 2014. július 1. – december 9. között 13,1 millió tonna búzát értékesített a harmadik országok felé, 4 százalékkal többet, mint az előző szezon azonos időszakában.

Magyarországon 50 ezer forint/tonna körüli termelői áron értékesítették az étkezési, 37 ezer forint/tonnáért a takarmány minőségű búzát december elején.

A bőséges hazai termés ellenére a Budapesti Értéktőzsdén 41 ezer forint/tonnára emelkedett a takarmánykukorica fronthavi jegyzése, tükrözve a minőséggel, a szemnedvességgel, és a még fennmaradt – belvizes, átnedvesedett – területek betakaríthatóságával kapcsolatos aggodalmakat.

Az európai repcemag iránti igen erős kereslet – és a szójabab világpiaci árának erősödése – miatt a repcemag legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 330-345 euró/tonna sávban mozgott a párizsi árutőzsdén (*MATIF*) október vége és december közepe között.

A napraforgómag ukrainai kikötői ára a szeptember eleji 350-360 USD/tonna (*FOB*) szintről 445 USD/tonnára (*FOB*) nőtt december elejéig.

A fehércukor és nyerscukor ára öt éves mélypontján volt december elején.

Drasztikusan csökkent a nyersolaj ára, ami a cukornádból előállított bioüzemanyag árát is alacsonyan tartja.

Magyarországon a cukorrépával beültetett terület 90 százalékán, több mint 13 ezer hektáron végeztek a cukorrépa betakarításával. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) adatai alapján december elejéig 884 ezer tonna cukorrépát takarítottak be, 64,8 tonna/hektár termésátlaggal.

GABONAPIACI JELENTÉS

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) nem módosult számottevően a búza fronthavi jegyzése december első két hetében annak ellenére sem, hogy az USA agrárminisztériuma (*USDA*) legfrissebb terménypiaci jelentésében a búza 2014/2015. gazdasági évi globális kibocsátását a már eddig is rekordnak számító 720 millió tonnáról 722 millió tonnára korrigálta. A felhasználás szintén soha nem látott szintet érhet el, 712 millió tonna kerülhet feldolgozásra. Az ételmezési célú felhasználás a népesség gyarapodása, az urbanizáció és a jövedelmek emelkedése miatt különösen a szubszaharai régióban és Délkelet-Ázsiában erősödik, de a takarmányozásra szánt búza volumene is nő a prognózis szerint, elsősorban az EU-ban. A felhasználás növekedése ellenére úgy tűnik, hogy a bőséges termésből az előző szezonhoz képest 10 millió tonnával több marad raktáron, és a globális zárókészlet 195 millió tonnára duzzadhat. Az Európai Unió 29 millió tonna búzát értékesíthet a külpiacokon a 2014/2015. évi szezonban, 3,5 millió tonnával felülmúlva az USA kivitelét. Versenyképes árujával az EU várhatóan megőrzi vezető exportőri szerepét. Az Európai Bizottság adatai szerint 2014. július 1. – december 9. között 13,1 millió tonna búza került harmadik országra, 4 százalékkal több, mint az előző – rekord kivittel zárult – szezon azonos időszakában. Az élénk kereslet áremelő és a bőséges kínálat árcsökkenő hatása egyensúlyban tartotta a termény jegyzését a párizsi árutőzsdén (*MATIF*), amely 185-190 euró/tonna között hullámzott december első két hetében. Magyarországon ugyanekkor a malmi búzát 52, a takarmánybúzát 45 ezer forint/tonna szinten jegyezték a legközelebbi lejáratra

vonatkozóan a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) áruipiaci szekciójában. Az AKI PÁIR adatai szerint a fizikai piacon az étkezési búzát 50 ezer forint/tonnáért, a takarmány minőségű terményt 37 ezer forint/tonnáért értékesítették a termelők december elején.

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a szeptember végi mélypontot követően 150 USD/tonna környékén stabilizálódott a kukorica fronthavi jegyzése december első felében. A trend a párizsi árutőzsdére (*MATIF*) is begyűrűzött, ahol 155 euró/tonna körül állapodott meg a termény fronthavi jegyzése. Noha az Európai Unió a 2014/2015. gazdasági évben is nettó importőr marad kukoricából, 73,6 millió tonna mindenkor rekordnak számító kibocsátásához az *USDA* várakozásai szerint mindössze 6 millió tonna importra lesz szüksége ahhoz, hogy fedezze a 77 millió tonnára jelzett felhasználást és szinten tartsa a készleteket (6,8 millió tonna, hasonlóan a 2013/2014. évi szezonhoz). A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) 2014. december 9-i adatai szerint Magyarországon az előírányzott 1,2 millió hektár 94 százalékról 9 millió tonna kukoricát takarítottak be a gazdák. A bőséges termés ellenére a BÉT-en 41 ezer forint/tonnára emelkedett a termény fronthavi jegyzése, tükrözve a minőséggel, a szemnedvességgel, és a még fennmaradt – belvizes, átnedvesedett – területek betakaríthatóságával kapcsolatos aggodalmakat. Az AKI PÁIR adatai szerint a takarmánykukorica áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 37-38 ezer forint/tonna között stabilizálódott 2014. november végén és december elején.

Agrárpolitikai Hírek

- A tagállamok nagykövetei megszavazták Brüsszelben azt a megállapodást, amely lehetővé teszi a tagországok számára, hogy gazdasági és társadalmi indokok alapján maguk dönthessenek a genetikailag módosított növények termesztéséről saját területükön. Ezt követően már csak az Európai Parlament támogatására van szükség. A szavazás január közepén várható.
- Az Fejlesztési és Hitelbank (FHB) Termőföldindexe alapján a szántók ára 2007 óta folyamatosan növekszik. Tavaly 17,2 százalékos emelkedést mért az

Index, ami az inflációval korrigálva is 15,2 százalékot jelent. A szántók ára ezzel a 6 évvel ezelőtti bázist már több mint 80 százalékkal meghaladta. Jelentős az erdők 60 százalékos drágulása is. Átlagosan 945 ezer forintba került egy hektár szántóterület 2013-ban. A legdrágábbnak számító Győr-Moson-Sopron és Hajdú-Bihar megyékben több mint egy millió forint/hektár volt az ár. A legolcsóbb – kevesebb, mint 600 ezer forintos árral – az észak-magyarországi régió. A tulajdonszerzést nehezítő földtörvény hatásait azonnal megérezte a piac: a földek értéknövekedése megállt.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2014. 48. hét	2014. 49. hét	2014. 49. hét/ 2014. 48. hét (százalék)
Étkezési búza	tonna	2 828	2 930	1 687	9 137	7 445	81
	HUF/tonna	51 895	50 466	48 838	48 705	50 640	104
Takarmány- búza	tonna	62	...	-	1 269	701	55
	HUF/tonna	37 026	...	-	39 784	37 461	94
Takarmány- kukorica	tonna	57 393	55 784	12 082	137 068	125 259	91
	HUF/tonna	37 088	37 704	35 907	37 288	37 248	100
Takarmányárpa	tonna	218	391	179
	HUF/tonna	39 700	38 124	96

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

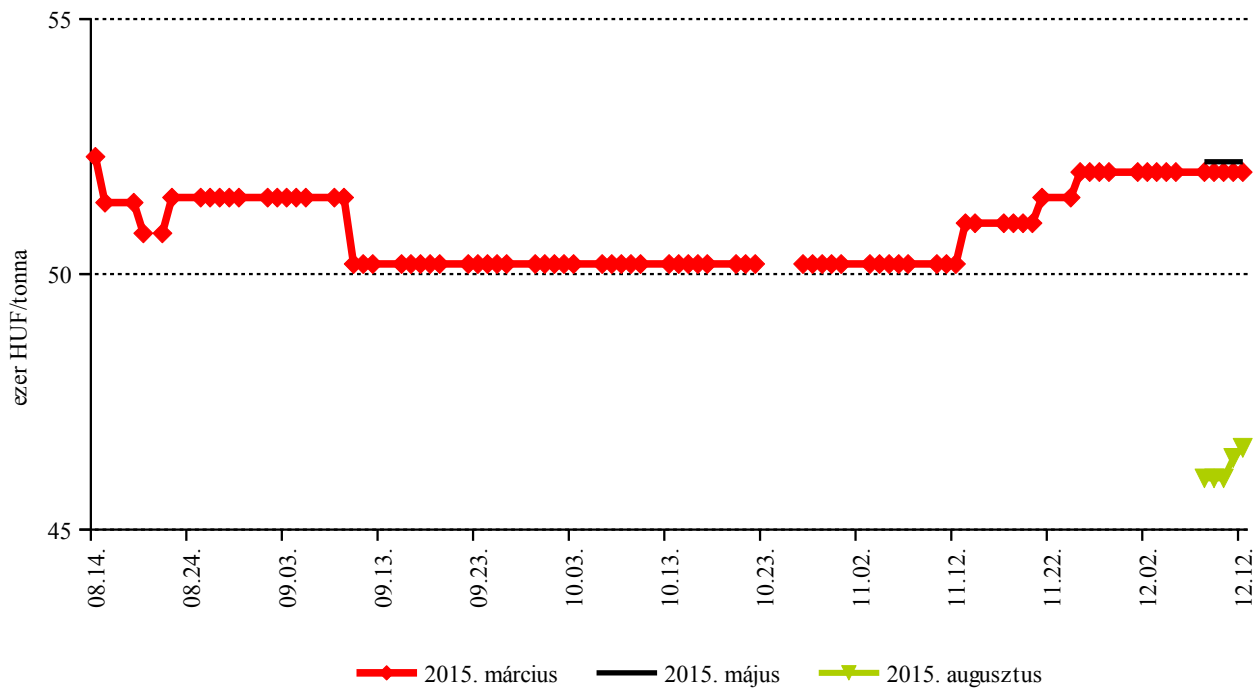
Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2013. 49. hét	2014. 48. hét	2014. 49. hét	2014. 49. hét/ 2013. 49. hét (százalék)	2014. 49. hét/ 2014. 48. hét (százalék)
Étkezési búza	tonna	12 047	9 137	7 445	62	81
	HUF/tonna	48 214	48 705	50 640	105	104
Takarmány- búza	tonna	78	1 269	701	899	55
	HUF/tonna	42 270	39 784	37 461	89	94
Takarmány- kukorica	tonna	56 979	137 068	125 259	220	91
	HUF/tonna	42 681	37 288	37 248	87	100
Takarmányárpa	tonna	...	218	391	...	179
	HUF/tonna	...	39 700	38 124	...	96

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

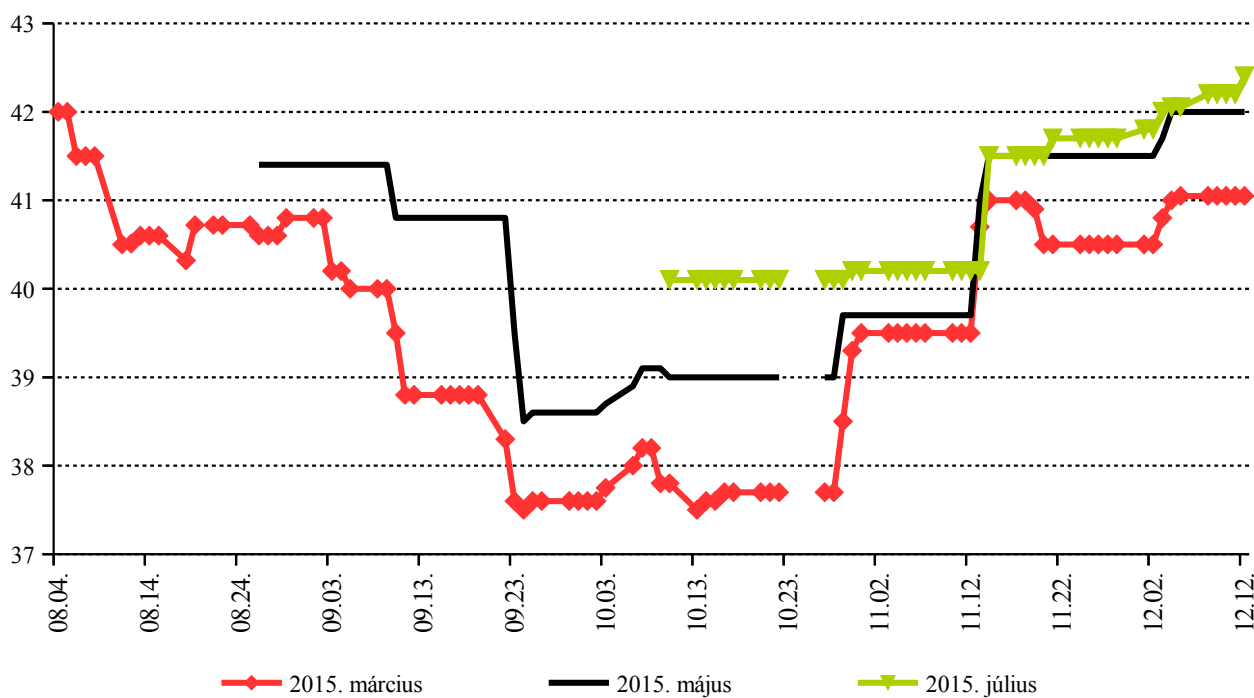
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

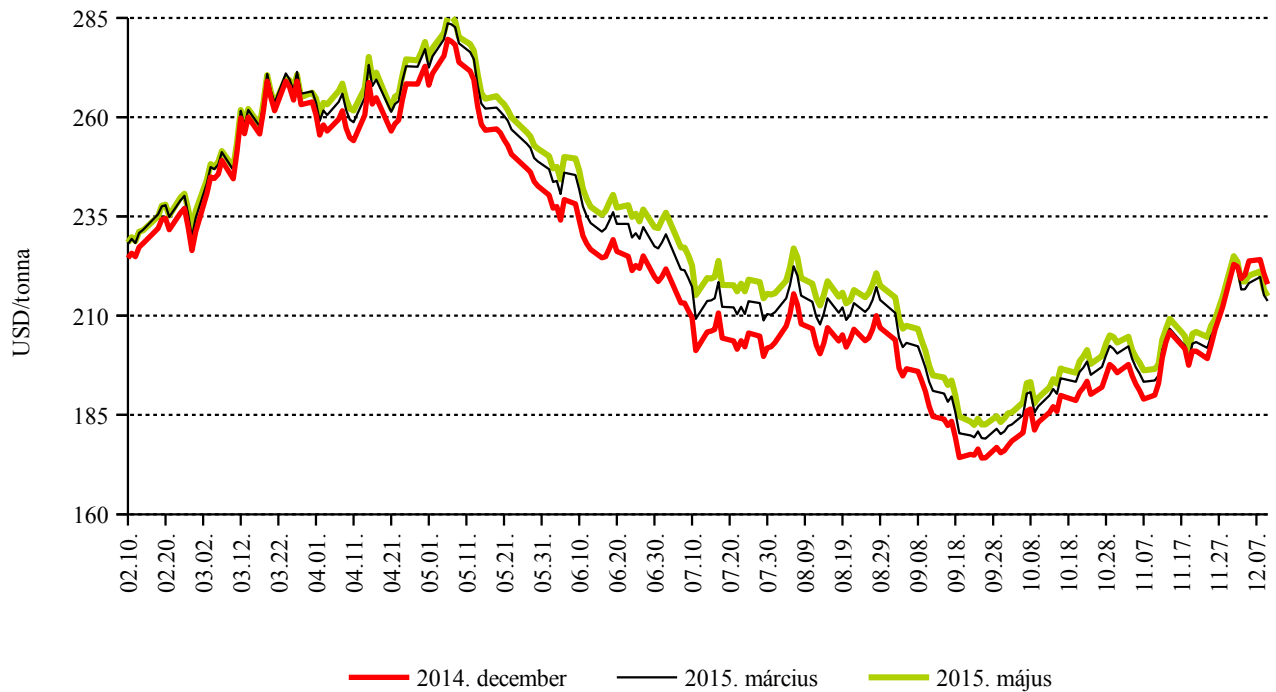
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

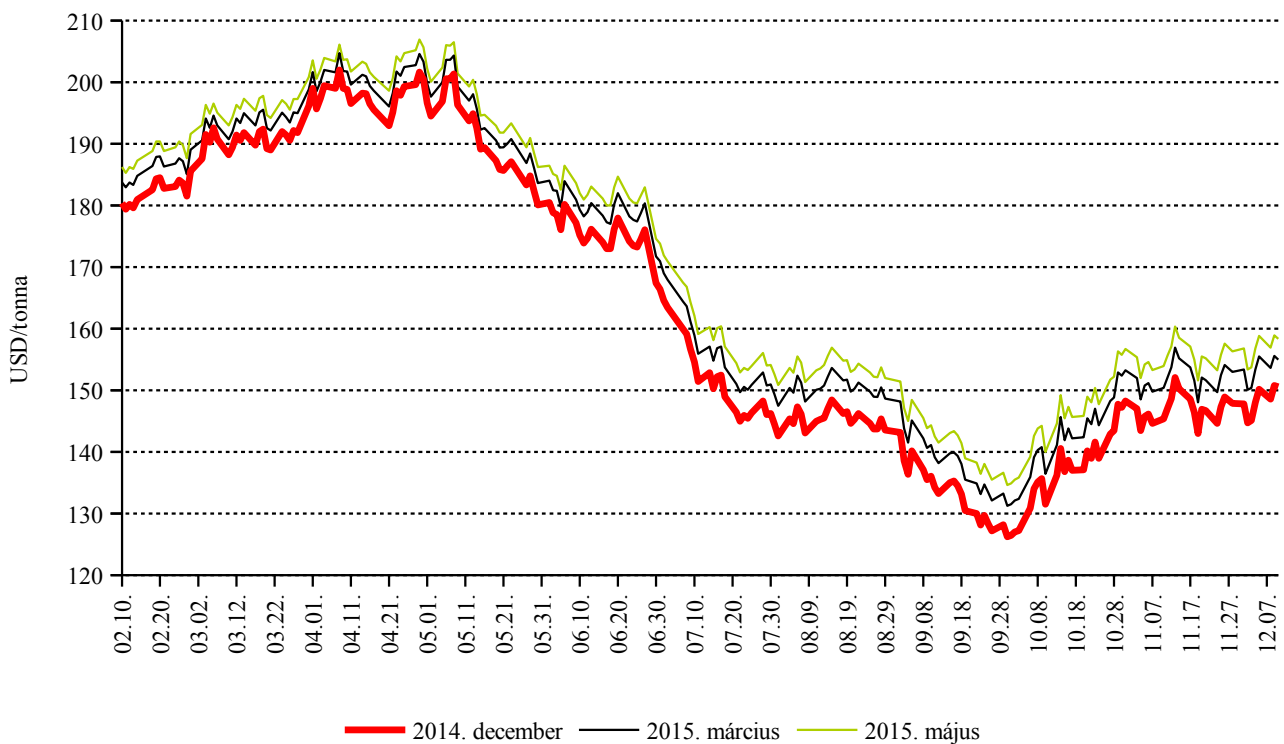
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

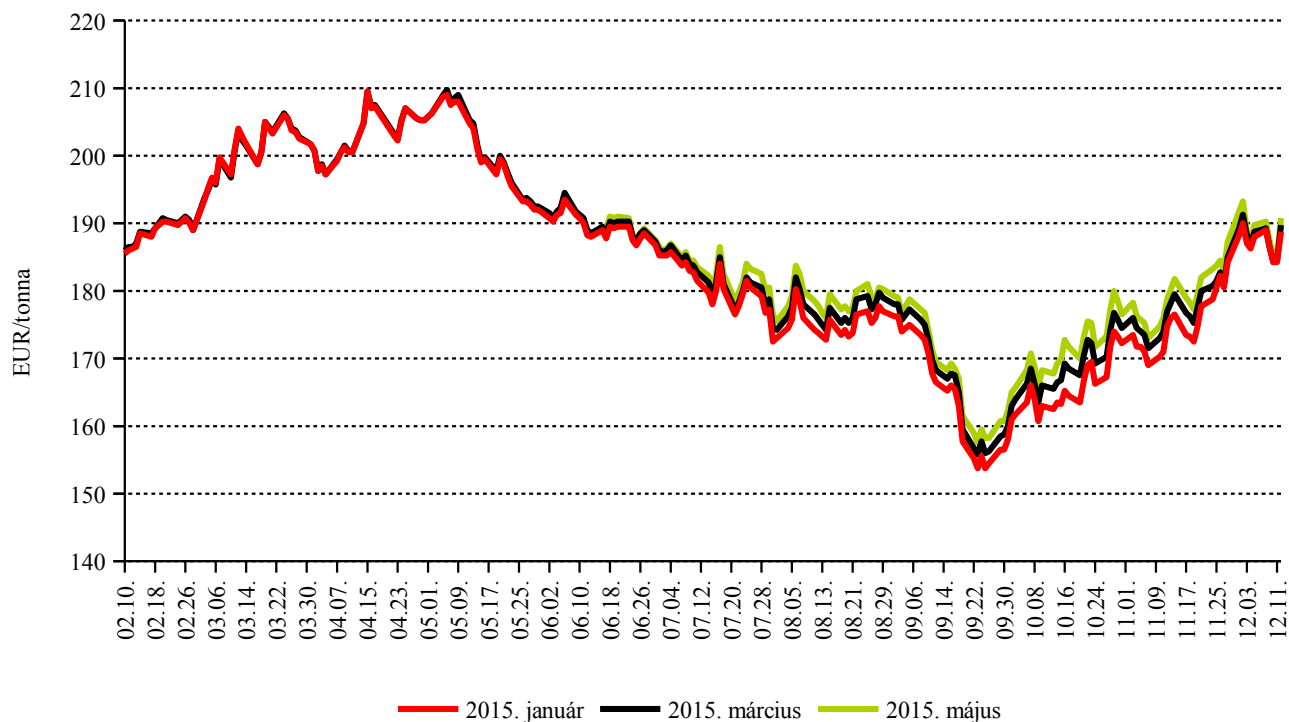
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

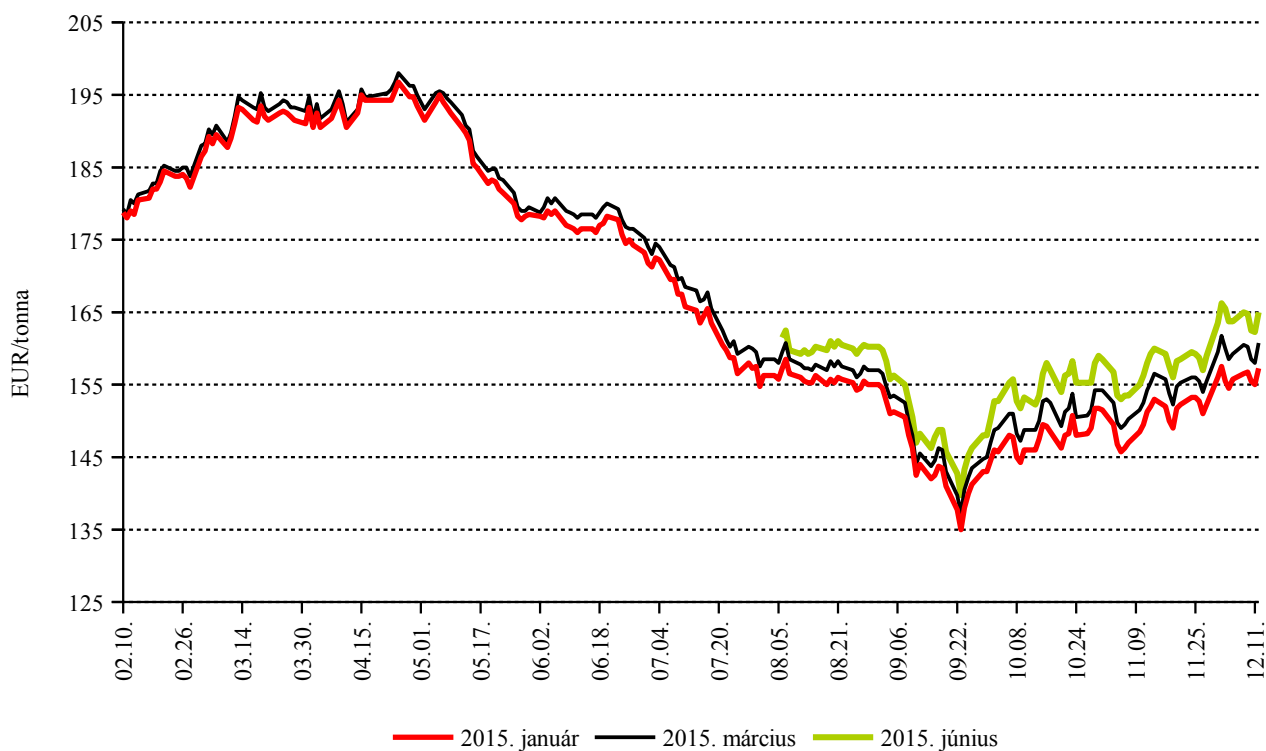
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2013. 49. hét	2014. 48. hét	2014. 49. hét	2014. 49. hét/ 2013. 49. hét (százalék)	2014. 49. hét/ 2014. 48. hét (százalék)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	431	1 303	496	115	38
	HUF/kg	71	76	75	105	98
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 518	1 779	1 444	95	81
	HUF/kg	72	78	76	106	99
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	848	1 139	675	80	59
	HUF/kg	77	86	90	117	105
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna
	HUF/kg
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	29	50	153	530	304
	HUF/kg	82	85	83	102	98
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	41	39	27	66	69
	HUF/kg	87	94	96	110	102
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	358	552	352	98	64
	HUF/kg	70	72	72	103	99
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	359	752	461	129	61
	HUF/kg	72	76	75	105	99
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	219	292
	HUF/kg	71	80
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	24	98	42	178	43
	HUF/kg	82	85	84	102	99
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	85	38	59	69	155
	HUF/kg	90	95	94	104	98

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. december 12.)

4. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2015. január	189	58 333	2014. december	231	57 326
2015. március	190	58 642	2015. március	223	55 406
2015. május	191	58 951	2015. május	224	55 607
2015. szeptember	194	59 801	2015. július	223	55 515
2015. december	195	60 110	2015. szeptember	226	56 246
2016. március	197	60 806	2015. december	230	57 288

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

5. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2015. január	157	48 598	2014. december	156	38 791
2015. március	161	49 680	2015. március	160	39 887
2015. június	165	50 993	2015. május	164	40 691
2015. augusztus	168	51 843	2015. július	166	41 260
2015. november	176	54 238	2015. szeptember	167	41 574
2016. január	178	54 856	2015. december	170	42 257

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2015. március	304	75 577
2015. május	304	75 577

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

7. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2014. 12. 08. (százalék)	2014. 12. 12. (százalék)
Búza	2015. március	222,79	25,3	26,6
Kukorica	2015. március	160,39	24,3	25,6
Szójabab	2015. január	384,9	21,3	20,3
Szójadara	2015. január	404,4	29,9	27,4

^{a)} Belső volatilitás (*implied volatility*): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalék eltérés várható.)

Forrás: Barchart

8. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) (2014. december 09.)

Termény	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	38 459	151 807	119 775	4 311	11 731	91 653	85 965	22 971	32 831	31 518	23 898
Kukorica	216 405	617 117	281 399	16 829	30 132	303 348	86 547	58 909	134 138	85 327	73 123
Szójabab	243 459	275 639	92 981	8 687	9 139	114 397	55 193	75 598	67 421	104 123	42 039
Szójadara	96 220	220 890	41 389	5 640	6 142	81 362	27 258	12 033	42 861	25 161	22 134

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

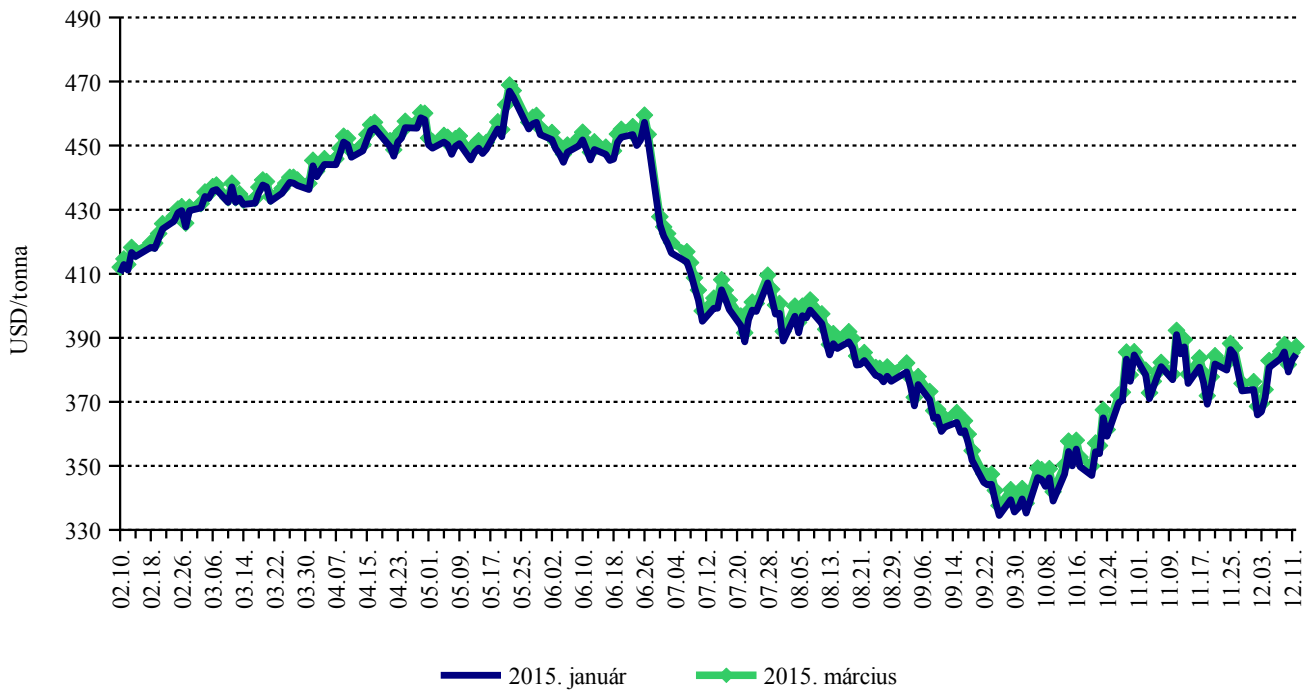
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az *Oil World* adatai szerint a 2014. július-október közötti időszakban soha nem tapasztalt mennyiségű repcemag és *canola* fordult meg a világpiacon, illetve került felhasználásra. A termény iránti keresletet egyrészt a feldolgozás jövedelmezősége és a szójabab szűkös készlete növelte az olajmagimportőrök körében, másrészt a kanadai, az ukrainai és az uniós újtermés gyors mobilizálása. Noha az Európai Unió – Kína és Japán mellett – a három legnagyobb repcemagimportőr közé tartozik, a rekord termésből (24 millió tonna) a folyó 2014/2015. évi szezonban akár 600 ezer tonna is juthat a harmadik országokba. A prognosztizált mennyiségből 470 ezer tonna talált gazdára a világpiacon 2014. július és október között, 124 százalékkal több, mint az előző szezon azonos időszakában. Az európai repcemag iránti igen erős kereslet – és a szójabab világpiaci árának erősödése – miatt a repcemag legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 330-345 euró/tonna sávban mozgott a párizsi árutőzsdén (*MATIF*) 2014. október vége és december közepe között. A chicagói és párizsi változásokat követte a termény fronthavi jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (*BÉT*), és november közepétől 101 ezer forint/tonna

szinten stabilizálódott. Magyarországon az AKI PÁIR információi alapján ugyanekkor 100 ezer forint/tonna áfa és szállítási költség nélküli áron forgott a repcemag a fizikai piacon.

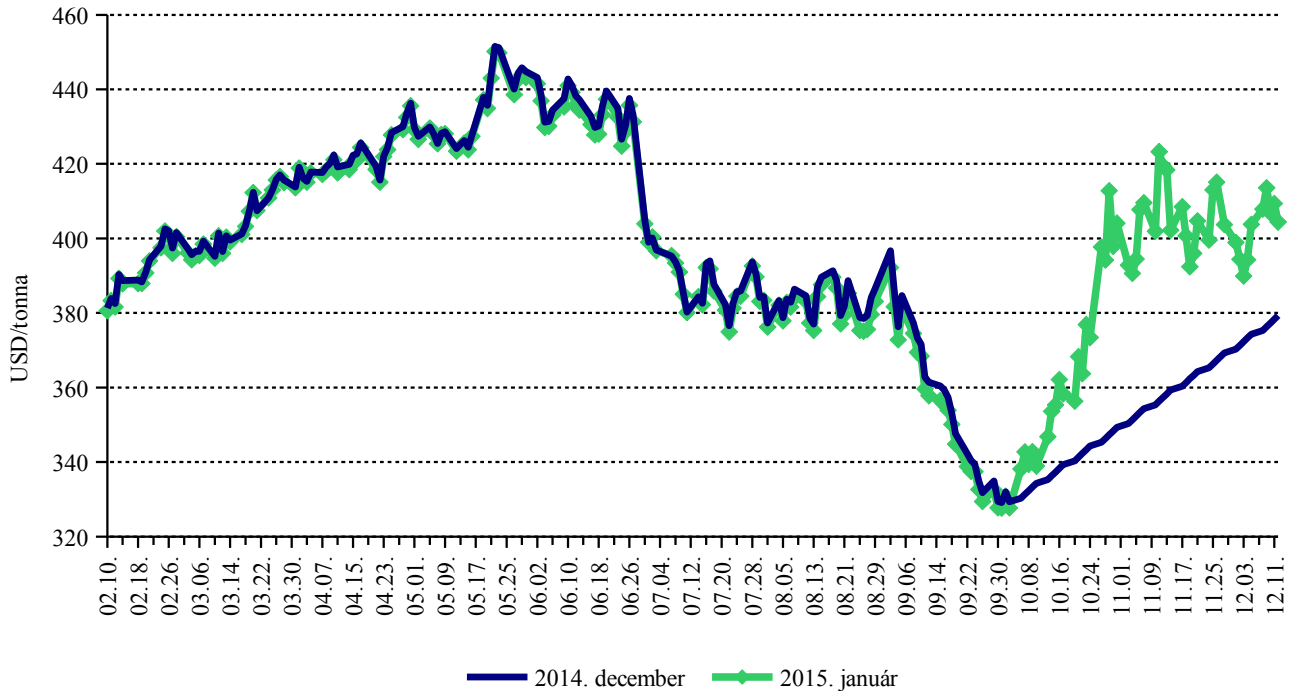
Az *Oil World* előzetes adatai szerint a napraforgómag globális kibocsátása a 2014/2015. gazdasági évben 5 százalékkal elmarad az előzőtől, 40 millió tonnát takarítottak be a gazdák. A világ elsőszámú termelőjénél, Ukrajnában 10 millió tonna termést jeleztek, míg Oroszországban és az EU-ban egyaránt 9-9 millió tonna mag került a tárolókba. Legnagyobb volumenben Törökország vásárol napraforgómagot a világpiacról, importja a folyó gazdasági évben 850 ezer tonnára emelkedhet, amit elsősorban az Európai Unió teljesít. A termény ukrainai kikötői ára a szeptember eleji 350-360 USD/tonna (*FOB*) szintről 445 USD/tonnára (*FOB*) nőtt december elejéig. Ennek hatására Magyarországon, a Budapesti Értéktőzsdén (*BÉT*) 103 ezer forint/tonna fölé emelkedett a termény fronthavi jegyzése december első két hetében. A fizikai piacon 95-100 ezer forint/tonna közötti termelői áron kereskedtek a terménnyel december első hetében az AKI PÁIR adatai szerint.

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

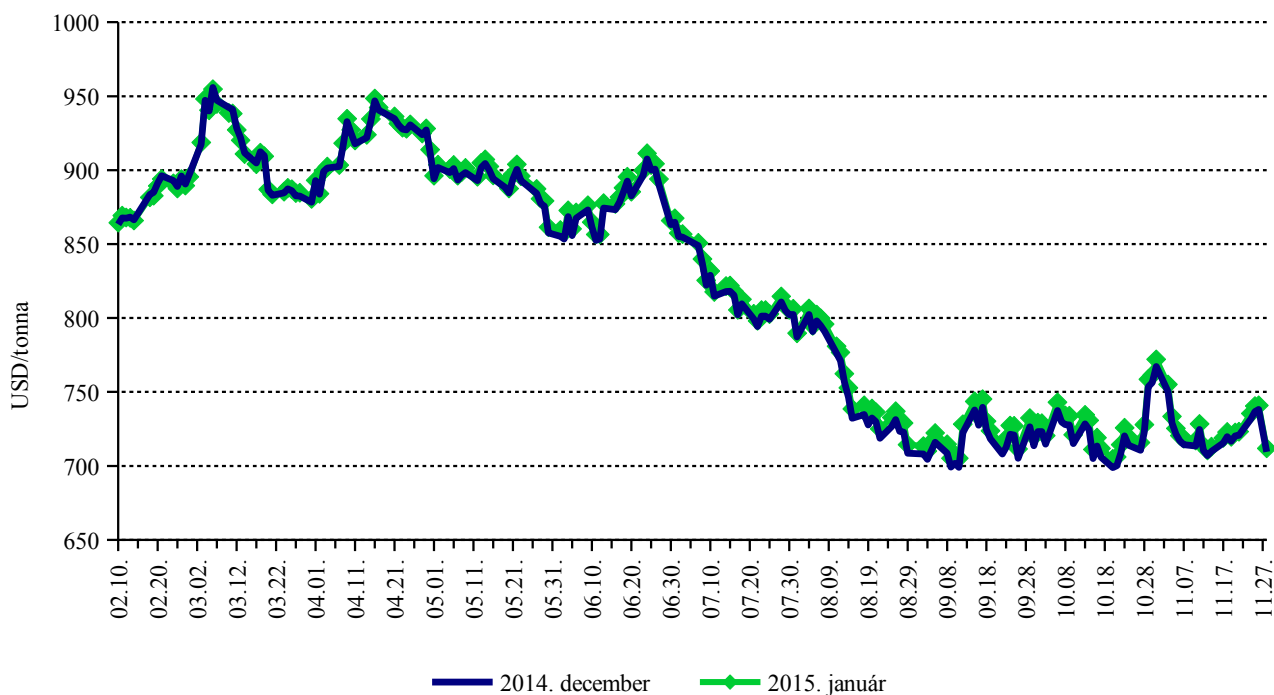
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

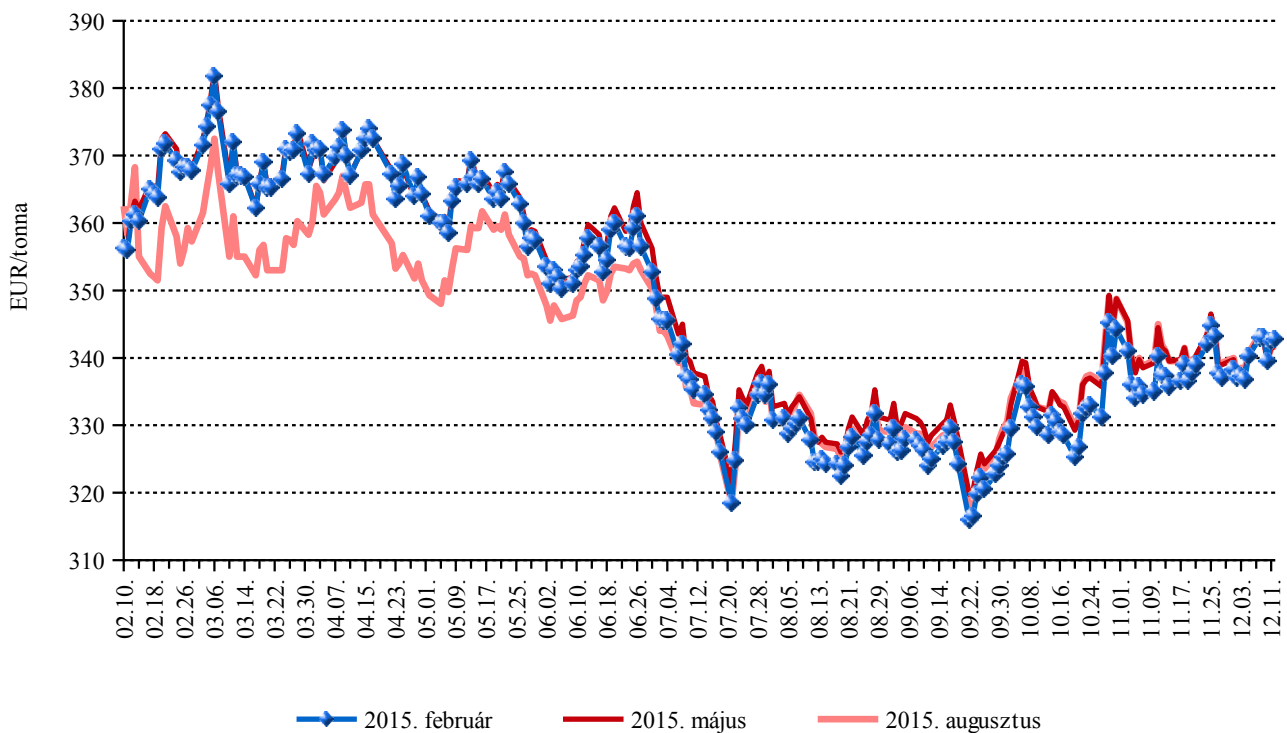
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

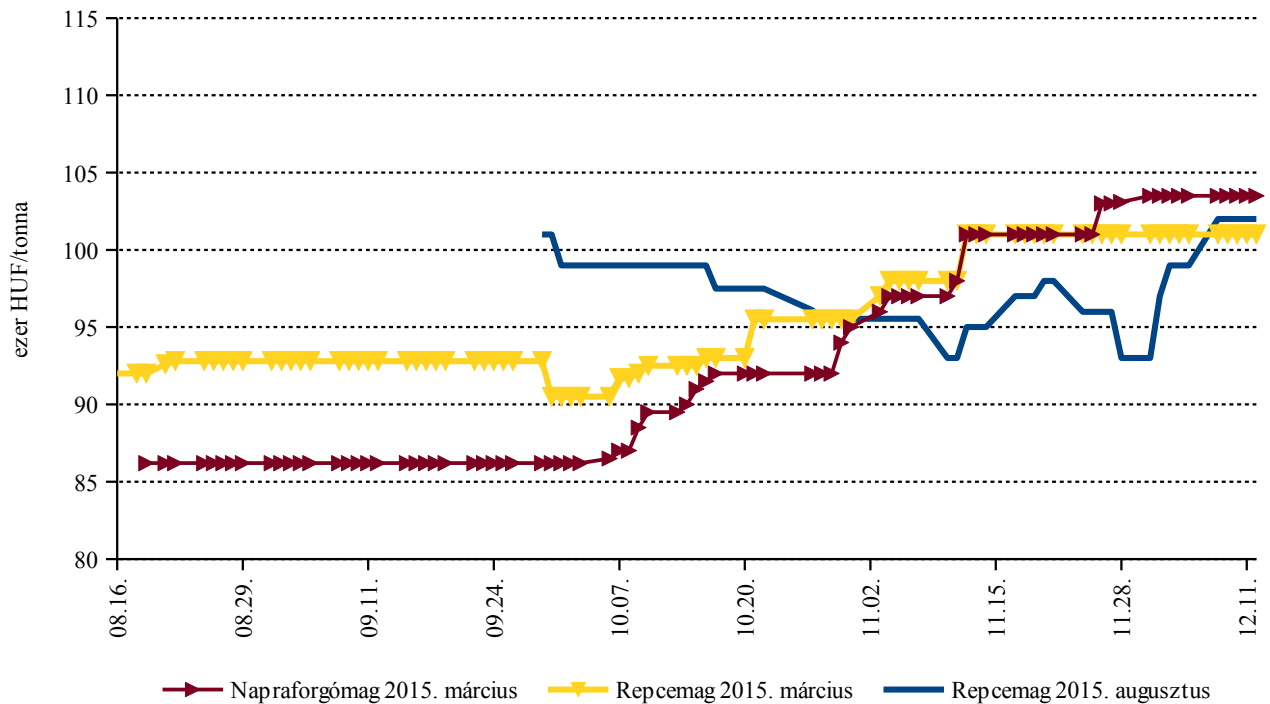
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: Marché à Terme International de France

11. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

9. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2013. 49. hét	2014. 48. hét	2014. 49. hét	2014. 49. hét/ 2013. 49. hét (százalék)	2014. 49. hét/ 2014. 48. hét (százalék)
Ipari napraforgómag	tonna	23 784	28 189	22 171	93	79
	HUF/tonna	91 434	98 212	96 178	105	98
Repcemag	tonna	...	993	1 315	...	132
	HUF/tonna	...	101 422	99 241	...	98
Nyers napraforgóolaj	tonna	...	789	1 075	...	136
	HUF/tonna	...	222 591	207 268	...	93
Napraforgódara	tonna	...	4 980	3 509	...	70
	HUF/tonna	...	53 931	54 267	...	101
Nyers repceolaj	tonna
	HUF/tonna
Repcedara	tonna	1 352	1 312	825	61	63
	HUF/tonna	69 213	65 956	70 930	102	108

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

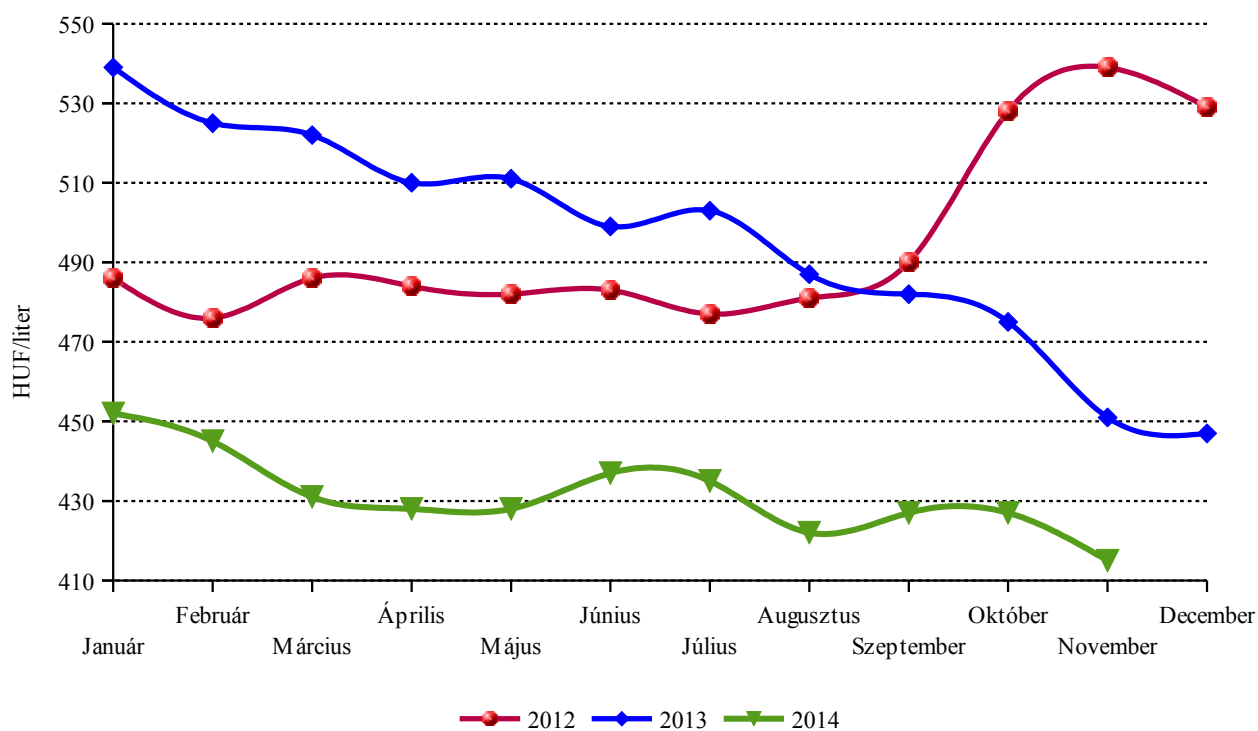
Forrás: AKI PÁIR

10. táblázat: A növényolajok és származékainak jegyzése Európában

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)		2014-11-25	683	208 866
		2014-12-02	683	209 405
		2014-12-09	683	208 504
Napraforgóolaj (finomított)	Olaszország	2014-11-25	808	247 119
		2014-12-02	808	247 757
		2014-12-09	808	246 691
Szójaolaj (nyers)		2014-11-25	683	208 866
		2014-12-02	673	206 337
		2014-12-09	673	205 449
Szójaolaj (finomított)		2014-11-25	743	227 227
		2014-12-02	728	223 212
		2014-12-09	728	222 251
Napraforgódara	Ausztria	2014-11-25	-	-
		2014-12-02	-	-
		2014-12-09	-	-
Repcedara		2014-11-25	215	65 796
		2014-12-02	220	67 408
		2014-12-09	220	67 210

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

12. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. december 12.)

11. táblázat: Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2015. február	343	105 927
2015. május	342	105 541
2015. augusztus	342	105 618
2015. november	347	107 163
2016. február	348	107 627
2016. május	347	107 163

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

12. táblázat: Szójabab

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2015. január	385	95 721
2015. március	387	96 293
2015. május	389	96 815
2015. július	391	97 288
2015. augusztus	390	97 014
2015. szeptember	382	94 900

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

13. táblázat: Szójadara

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. december	379	94 328
2015. január	404	100 570
2015. március	393	97 636
2015. május	387	96 119
2015. július	386	95 895
2015. augusztus	385	95 671

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

CUKORPIACI JELENTÉS

A nagy piacelemző cégek becslései alapján a globális cukortermelés 177-184 millió tonna között várható a folyó gazdasági évben, a cukorfogyasztás 176-184 millió között változhat.

Az USA agrárminisztériuma (USDA) decemberi előrejelzése szerint a cukor globális termelése 172 millió tonna lehet a 2014/2015. gazdasági évben, 3 millió tonnával kevesebb, mint 2013/2014-ben volt. A cukor globális zárókészlete 1,4 millió tonnával 42 millió tonnára csökkenhet a folyó gazdasági évben. A világ cukorfo-

gyasztása elérheti a 171 millió tonnát, ami 3 millió tonnával haladhatja meg a 2013/2014. gazdasági évi fogyasztást. A globális cukorexport 53 millió tonnára szűkülhet, szemben az előző évi 57 millió tonna kivittel. A világ teljes cukorkínálata az 51 millió tonna importtal és 43 millió tonna nyitókészlettel, valamint a cukortermeléssel együtt elérheti a 267 millió tonnát a 2014/2015. gazdasági évben, ami 2 millió tonna visszaesést jelent az előző évihez viszonyítva.

14. táblázat: **A globális cukortermelés, -fogyasztás és a cukortöbblet várható alakulása a 2014/2015. gazdasági évben**

	Termelés	Fogyasztás	Többlet/Hiány
CZARNIKOW	184,3	184,8	-0,5
F. O. Licht	178,7	176,8	-0,6
ISO	183,8	182,5	+1,3
KINGSMAN	177,7	179,3	-1,7
ABARES	183,0	183,0	0

Forrás: Európai Bizottság

A globális cukorexport a becslések szerint 53 millió tonna lehet a folyó gazdasági évben. Nagyobb tételek exportjára lehet számítani Thaiföldről, Indiából, az Európai Unióból és Ausztráliából. A legnagyobb termelő és exportőr ország, Brazília kivitele visszaeshet a gyengébb cukornádtermés miatt.

Az előrejelzések szerint az EU tagországaiban a cukortermelés az előrejelzések szerint 19 millió tonna lehet a 2014/2015. gazdasági évben, ami 9 százalékkal magasabb, mint az előzőben volt. Az emelkedés hátterében a cukorrépa területének 7 százalékos bővülése áll, de a kedvező időjárásnak köszönhetően a hozamok is jobbakk voltak. A területek elsősorban Németországban és Franciaországban növekedtek. A Közösség cukorexportja megduplázódhat és elérheti a 2,3 millió tonnát a 2014/2015. gazdasági évben, ami az idei évi nagyobb cukortermelésnek köszönhető. Az Európai Unió importja az előrejelzések szerint 19 százalékkal 3,2 millió tonnára eshet vissza. A Közösség teljes cukorfogyasztása meghaladhatja a 18 millió tonnát a folyó gazdasági évben, ami 200 ezer tonnával magasabb az előző gazdasági évi fogyasztásnál. A cukor zárókészlete a gazdasági év végén, jövő év szeptemberében valamivel alacsonyabb lehet, mint az idén szeptemberben mért készlet-szint.

Kelet-Európában a cukortermelés 2014/2015-ben 8,1 millió tonna lehet, 8 százalékkal magasabb, mint az előző szezonban. A növekmény elsősorban Ukrajnának köszönhető, ahol a répával beültetett területek nagysága 18 százalékkal, a hektáronkénti cukorhozam 23 százalékkal nőtt. Oroszországban a meleg és a száraz időjárás ellenére 4,8 millió tonna cukor termelésére számítanak a 2014/2015. gazdasági évben, ami közel azonos szintet jelent az előző évi termeléssel. Az ország importja az előző évi 1,2 millió tonnáról 1,5 millió tonnára emelkedhet.

Mexikóban a cukortermelés 6,5 millió tonna lehet, ami az előző évihez képest 200 ezer tonna emelkedést jelent.

Argentínában a cukortermelés 2 millió tonna körül alakulhat a 2014/2015. évi szezonban, ami 300 ezer tonna bővülést jelentene 2013/2014-hez viszonyítva.

Brazíliában a cukornád termelése 7 százalékkal 608 millió tonnára eshet a folyó gazdasági évben. A szárazság következtében a hozamok 8 százalékkal csökkentek Brazília közép-déli régiójában, ahol a cukornádültetvények 90 százaléka található. A kisebb nádtermésből nagyobb arányú lehet az etanolcélú felhasználás, ezért a cukortermelés 4 százalékos csökkenésére lehet számítani a 2014/2015. gazdasági évben. Az ország cukorter-

melése egyes elemzők szerint 35,8 millió tonna körül alakulhat, ez 2 millió tonnával maradna el az előző gazdasági évi termeléstől. A *Green Pool* becslése szerint a Brazília közép-déli régiójában üzemelő cukorgyárak kibocsátása a 2015/2016. évi szezonban várhatóan 30,7 millió tonna, a *Rabobank* elemzői szerint 31,8 millió tonna lehet. A termelés-visszaesés háttérében az alacsony cukorárak, a jelenlegi rekord méretű cukorkészletek állnak elsősorban. Az ország cukorkivitele 2 millió tonnával 24 millió tonnára csökkenhet a 2014/2015. gazdasági évben. Brazília cukorexportja 26 millió tonna volt 2013-ban. A szenátus jóváhagyta, hogy a benzinben a bioetanol arányát 25 százalékról 27,5 százalékra növeljék, ami kedvezhet a cukornád bioüzemanyagként történő feldolgozásának. Ezt támogatja a jelenlegi alacsony cukorár is, ezért a cukornádból előállított etanol aránya 55 százalékról 56 százalékra emelkedhet a 2014/2015. gazdasági évben.

Indiában a cukortermelés 27 millió tonna felett alakulhat a folyó gazdasági évben, ami közel 1 millió tonna növekedést jelent a 2013/2014. gazdasági évihez képest. Az ország cukorexportja 2,8 millió tonnáról 1,5 millió tonnára eshet 2014/2015-ben. India 1 millió tonna cukrot vásárolhat a nemzetközi piacokon, ez 150 ezer tonnával lenne több mint 2013/2014-ben volt. Karnatakában a helyi kormányzat december 4-én megemelte a cukor importvámját 25 százalékról 40 százalékra, hogy megállítsa a cukorárak esését. Indiában is növelni szeretnék az etanol bekeverési arányát a benzinben, ezzel ösztönözve a cukornád-feldolgozókat több etanol előállítására, ami a várakozások szerint mind a feldolgozók, mind a cukornád termesztői számára kiszámíthatóbb piacot eredményezne.

Pakisztán cukortermelése 4,7 millió tonnára eshet a 2014/2015. gazdasági évben. Az előző évinél közel 500 ezer tonnával alacsonyabb kibocsátás miatt exportra csupán 300 ezer tonna kerülhet, szemben az előző évi 700 ezer tonnával. Pakisztánban a kormány a termelők támogatása érdekében a nulla százalékos import vámtarifát 20 százalékra emelte november végén, és engedélyezett egy 500 ezer tonna mennyiségű exportkvótát is. A exportkvóta 2015. március 15-ig lesz nyitva.

Az előrejelzések szerint a folyó gazdasági évben a cukor termelése mind Kínában, mind Thaiföldön mintegy 1 millió tonnával lehet alacsonyabb, mint a bázisévben volt. Thaiföldön 10,2 millió tonna cukor termelésére számítanak, míg Kínában 13,3 millió tonna cukor előállítása várható a 2014/2015. gazdasági évben. Az alacsonyabb kibocsátás ellenére Thaiföld exportja 7,5 millió tonnáról 8,5 millió tonnára emelkedhet. Kína importja a gyengébb termelés ellenére 500 ezer tonnával alacso-

nyabb lehet a folyó szezonban, mivel magas, 8,8 millió tonna körüli volt a cukorkészletek szintje a gazdasági év kezdetén.

Ausztráliában 4,6 millió tonna cukrot állíthatnak elő az idén, ami 200 ezer tonna bővülést jelentene 2013-hoz képest. Az ország cukorexportja a folyó gazdasági évben 3,2 millió tonnáról 3,5 millió tonnára emelkedhet.

Magyarországon a cukorrépával beültetett terület 90 százalékán, több mint 13 ezer hektáron végeztek a cukorrépa betakarításával. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) adatai alapján december elejéig 884 ezer tonna cukorrépát takarítottak be 64,8 tonna/hektár termésátlaggal.

A világpiacon és az Európai Unióban mind a nyers-, mind a fehércukor ára esett az elmúlt években. A két ár közötti ún. finomítói különbség is mérséklődött. A margin 2 éve még 300 eurót tett ki tonnánként, 2014 októberében azonban már csak 170 euró/tonna volt.

A londoni árutőzsdén (*LIFFE*) a fehércukor fronthavi jegyzése a november elejei 418 USD/tonna értékről 398 USD/tonnára csökkent december elején, ami 2009 áprilisa óta az egyik legalacsonyabb árszintet jelenti. Ezzel egy időben a New York-i árutőzsdén (*ICE*) a nyerscukor legközelebbi határidőre szóló jegyzése 339 USD/tonna körül alakult, ami 5-6 százalékkal alacsonyabb a november eleji jegyzéstől.

Az előző 5 évet jellemző árszintnél lényegesen alacsonyabb árak alakultak ki 2014 második felében a világpiacon, ami több okra vezethető vissza. Egyfelől a 2013/2014. évben nagy cukorkészlet halmozódott fel, ami nyomást gyakorolt az árakra. A főbb cukortermelő országokban jelenleg is folyó cukornád-betakarítás, az idei évi bőséges gabonatermés és a brazil reál árfolyamának fokozatos gyengülése az USA dollárral szemben tovább mérsékelte a cukorárakat a világpiacon (A brazil valuta árfolyamának alakulása az egyik fő hajtóereje a cukor világpiaci árának, mivel a világ cukorexportjának közel 50 százalékát Brazília kivitele teszi ki). Fontos még megemlíteni, hogy a világpiacon a túlkínálat következtében a nyersolajárak az elmúlt 5 év legalacsonyabb szintjére zuhantak december elején, ami a cukornádból előállított bioüzemanyag árát is lefelé húzhatja. Kérdéses, hogy a 2014/2015. gazdasági évben rendelkezésre álló cukorkészletek felhasználása milyen irányba mozdul. A jelenlegi alacsony cukorárak és a csökkenő nyersolajárak a bioetanol-előállítás növekedését körvonalazzák. Ugyanakkor a nyomott nyersolajárak az etanol értékesítési árát is alacsony szinten stabilizálhatják.

Az Európai Bizottság 2014 decemberében megjelentett középtávú előrejelzése szerint a cukorkvóta eltörlése után (2017-ben) az uniós cukorárak közeledni fog-

nak a világpiaci árakhoz. Míg jelenleg tonnánként megközelítőleg 200 euróval magasabb az EU belpiaci ár a világpiacinál, addig ez 2024-re fokozatosan 50 euró/tonnára csökkenhet. A fehércukor árának gyengülése az Európai Unióban a cukorrépa árát magával húzhatja, az átlagos átvételi ár 25 euró/tonnára csökkenhet. Az előrejelzés szerint a Közösségben a kvóta eltörlése után a cukor kibocsátása 2 százalékkal emelkedhet 2024-re. A termelést visszafogó kvóták nélkül az EU újra önellátó lehet cukorból, sőt egyes évjáratokban akár nettó exportőr is. Mindezek hatására az EU-ba beszállított cukor mennyisége visszaeshet. Az izoglükóz piaci részesedése az édesítőszeresek között 10 százalék fölé emelkedhet

középtávon, a felhasználás az évi 700 ezer tonnáról 2,3 millió tonnára nőhet. Az izoglükóz termelése főként a nagy gabonafelesleggel rendelkező régiókban, illetve a cukordeficités övezetekben bővíthet, a kukorica árváltozásának függvényében. Az EU-ban a cukorrépából előállított bioetanol mennyisége csökkenhet a kvótarendszer kivezetése után, a jelenlegi 0,8 millió tonna olajjegyentékről 0,6 millió tonnára. Az etanolgyártáshoz alapanyagként felhasznált répa mennyisége 15 millió tonnáról 2024-ig 11 millió tonnára eshet, mert a kedvező adottságokkal rendelkező régiókban a cukor gyártása jövedelmezőbb lehet az etanol gyártásánál.

15. táblázat: **A cukorrépa termésátlaga az EU-ban (2013-2014)**

	tonna/hektár	
Megnevezés	2013	2014 ^{a)}
EU-28	67,96	73,16
Ausztria	68,16	72,37
Belgium	74,07	77,29
Csehország	60,00	63,00
Németország	63,88	74,80
Dánia	60,52	61,67
Finnország	38,78	38,04
Franciaország	85,40	90,51
Horvátország	52,00	57,85
Magyarország	49,98	63,63
Olaszország	53,04	57,04
Litvánia	51,00	52,08
Hollandia	76,00	82,71
Lengyelország	52,90	52,79
Románia	32,28	37,07
Svédország	64,20	61,14
Spanyolország	89,85	89,44
Egyesült Királyság	68,40	72,23

^{a)} Előrejelzés.

Forrás: Európai Bizottság

Agrárpolitikai Hírek

- A Magyar Cukor Zrt. megkezdte a 2015. évre szóló répatermelési szerződések kiküldését a termelőknek. A szerződés keretében lehetőség nyílik a vetőmagigények leadására, és kedvezményes vetőmagvásárlásra december elejéig.
- Megjelent a Bizottság 1248/2014/EU végrehajtási rendelete, amely a kvótán felül előállított cukor kivitelére a 2014/2015-es gazdasági év végéig alkalmazandó mennyiségi korlátozásról szóló 776/2014/EU végrehajtási rendelet módosításáról és az

1061/2014/EU végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről szól.

- Megjelent a Bizottság 1250/2014/EU végrehajtási rendelete, a 891/2009/EK rendeletnek a Szerbiából származó cukorra vonatkozó vámkontingenseknek tekintetében történő módosításról.
- Megjelent a Bizottság 1289/2014/EU végrehajtási rendelete, a kvótán felüli cukorra vonatkozó kiviteli engedélyek kibocsátásakor alkalmazandó százalékos elfogadási arány megállapításáról, a kiviteli engedély iránti kérelmek elutasításáról és a kiviteli engedély iránti kérelmek benyújtásának felfüggesztéséről.

16. táblázat: Az Európai Unió cukormérlege (2012-2024)

	millió tonna												
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cukorrépa-termelés	114,8	108,3	116,8	112,3	114,0	113,5	113,9	114,6	115,1	114,9	114,8	114,8	114,7
EU-15	94,2	88,8	95,9	92,8	94,3	93,8	94,1	94,8	95,4	95,4	95,4	95,5	95,5
EU-13 tagállamok	20,7	19,4	20,9	19,5	19,7	19,7	19,8	19,8	19,7	19,5	19,4	19,3	19,2
Etanoltermelés	14,0	14,5	15,2	15,4	15,5	12,5	12,5	12,5	12,4	12,4	11,3	11,3	11,1
Cukortermelés	100,8	93,8	101,6	96,9	98,4	101,0	101,4	102,2	102,6	102,5	103,5	103,5	103,6
Cukortermelés ^{a)}	16,4	15,3	17,6	15,8	16,1	16,5	16,6	16,7	16,8	16,8	16,9	16,9	16,9
Cukorkvóta	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EU-15	13,6	12,5	14,6	13,0	13,3	13,6	13,7	13,8	13,9	14,0	14,1	14,1	14,2
EU-13 tagállamok	2,8	2,8	3,0	2,8	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8
Felhasználás	18,1	18,0	17,7	18,3	17,7	18,5	17,2	17,2	17,2	17,0	17,2	17,1	17,0
Import	3,9	3,7	3,0	3,1	2,7	1,89	1,91	1,89	1,91	1,91	1,90	1,91	1,91
Export	1,5	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5	1,3	1,4	1,5	1,7	1,7	1,8	1,9
Nyitókészlet ^{b)}	2,4	3,2	2,7	4,0	3,1	2,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Zárókészlet ^{b)}	3,2	2,7	4,0	3,1	2,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Cukorár EUR/tonna	723	600	495	543	496	416	414	406	415	424	427	444	458
Világpiaci ár EUR/tonna	392	355	350	375	396	374	351	345	352	360	382	397	410
Világpiaci ár USD/tonna	504	472	466	475	503	487	464	460	474	488	520	542	561
EU referenciaár EUR/tonna	404	404	404	404	404	404	404	404	404	404	404	404	404

Megjegyzés: ^{a)} A cukortermelés és az előző évi átmenő készletek összege, nem tartalmazza az etanol készleteket

^{b)} A készletek tartalmazzák az előző évről átvitt mennyiségeket

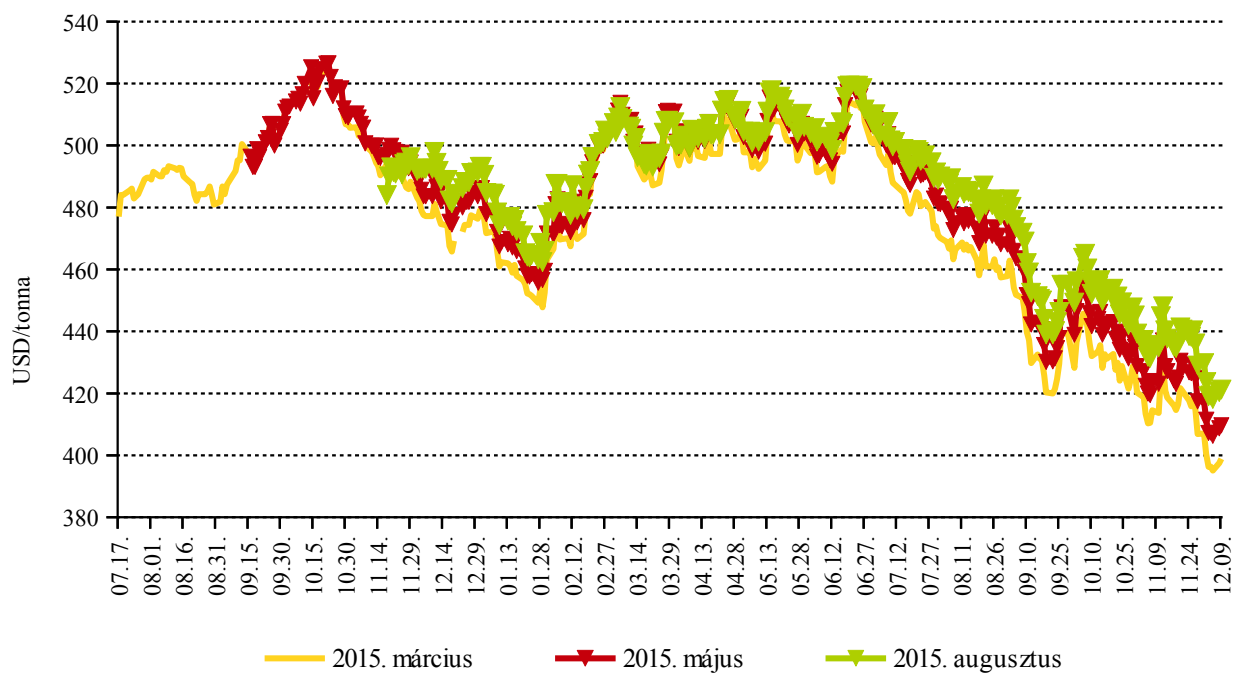
Forrás: USDA

17. táblázat: Az Európai Unió izoglükóz mérlege (2012-2024)

	millió tonna												
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Izoglükóz-termelés	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	1,4	1,4	1,5	1,7	1,9	2,0	2,2	2,3
EU-15	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0
EU-13 tagállamok	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3
Izoglükóz kvóta	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izoglükóz fogyasztás	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	1,3	1,4	1,5	1,6	1,8	1,9	2,1	2,2
Édesítőszer részesedés (%)	3,6	3,5	3,6	3,5	3,6	6,5	7,3	7,8	8,5	9,4	10,1	10,9	11,6
Import	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

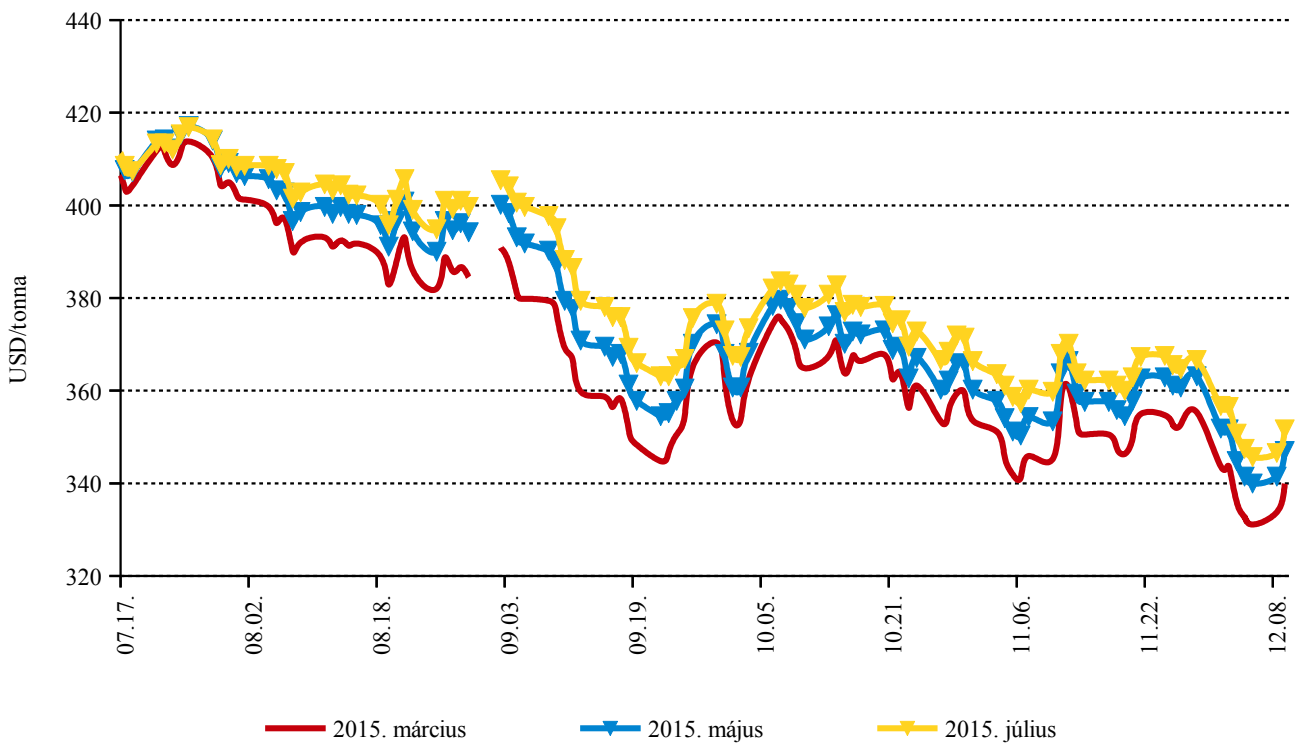
Forrás: USDA

13. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén

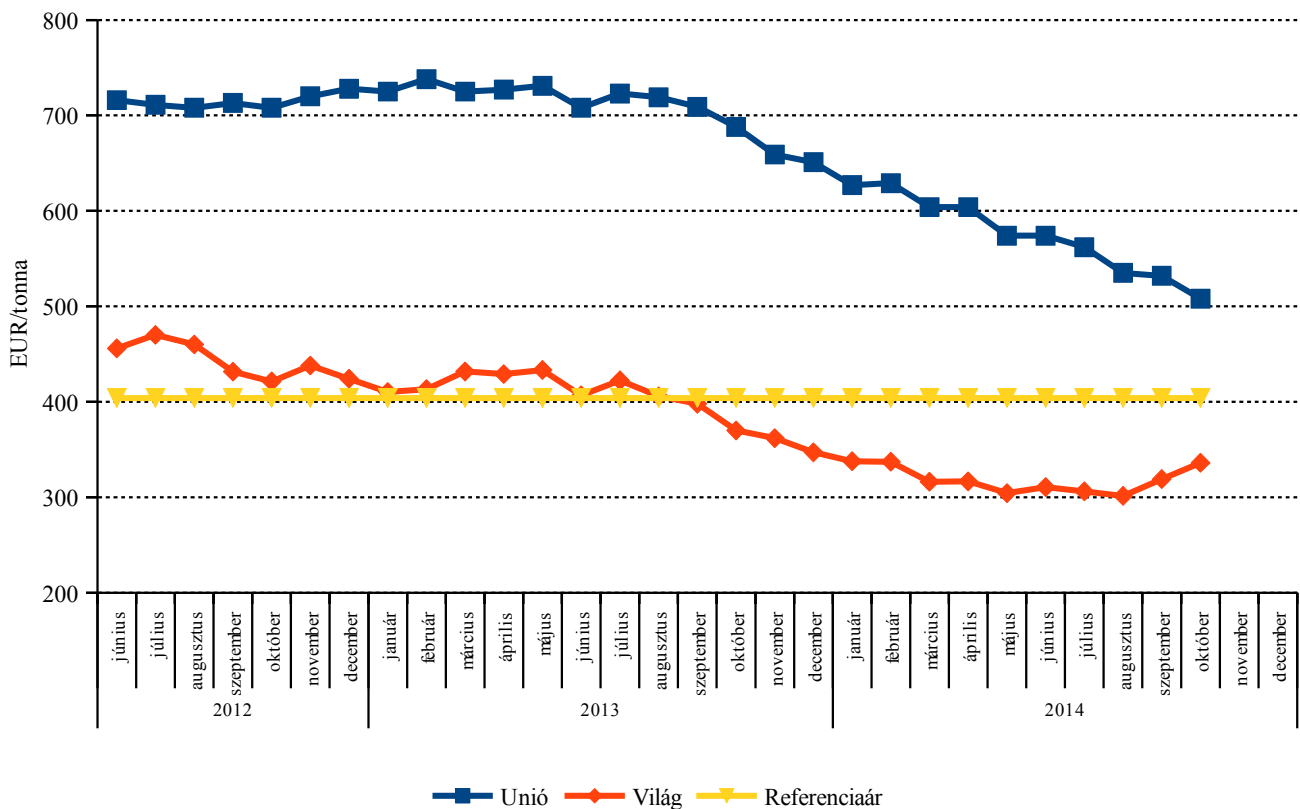
Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

14. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

15. ábra: A cukor világsi, uniós és referenciaára (2012-2014)

Forrás: Európai Bizottság

